

[Atli Dam]

Ting, i de danske partier, i regeringerne og i administrationen for de særlige færøske forhold og en velvilighed over for i fællesskab at nå frem til løsninger, der har været til gavn for Færøerne, men også for den samlede rigshed mellem Danmark, Grønland og Færøerne. Denne forståelse har også præget den afgæde borgerlige regerings regime i de ti år.

Jeg vil bestræbe mig på at informere om færøske forhold, ønsker og behov på en sådan måde, at der fortsat, specielt her i Tinget, er en stor kreds af medlemmer, der har det nødvendige kendskab til færøske vilkår, den nødvendige indlevelse i vore problemer og vilje til samarbejde om deres løsning. Desværre har der i de senere år – specielt inden for partier uden parlamentarisk tradition – vist sig en tendens til en optræden, der bryder med den naturlige respekt for små nationers og mindretals særlige karakteristika, kultur og ønsker om forvaltning af egne forhold og ønsker om så vidt muligt at kunne have hånd om egen udvikling. Jeg vil betragte det som en opgave at bekæmpe sådanne tendenser med tålmodighed og information.

Statsministerens redegørelse bygger på et regeringsprogram med den ambitiøse titel »En ny start« og indeholder mange interessante budelser af initiativer for vækst og beskæftigelse. Jeg deler filosofien om, at margenen i de sidste ti års finanslove har været for smal til at forhindre stagnation og vækst i arbejdsløshed.

Tvunget af omstændighederne har vi på Færøerne i snart 4 år reduceret de offentlige budgetter med mere end 35 pct. – med samme følge som i Danmark. Vi har fået en betydelig positiv betalingsbalance over for udlandet og Danmark, men en eksplosionsagtig vækst i arbejdsløsheden – op til 16 pct. Enhver kan forestille sig, hvad dette vil sige i et samfund uden tilfredsstillende sikkerhedsnet under de berørte familier i form af en arbejdsløshedsunderstøttelsesordning. En sådan er just etableret af arbejdsmarkedets parter, men har naturligvis et helt utilstrækkeligt kapitalgrundlag i dagens situation.

Jeg har noteret mig, at regeringen bebuder en gradvis overgang til et arbejdsmarkedsfinansieret understøttelsessystem i Danmark, så her er vi for en gangs skyld på Færøerne lidt på forkant med tidens tendenser. Det samme gælder vor arbejdsmarkedsfinansierede pensions-

ordning i tillæg til folkepensionen, den såkaldte solidariske arbejdsmarkedspension.

Dette at arbejde efter et nøje aftalt koalitionsprogram imellem et flertal af partier er også en foreteelse, vi har haft på Færøerne i mere end 40 år, og vi har også i de 40 år kendt begrebet vicesstatsminister, så også her har vi været tidligt ude på Færøerne.

Et aftalt koalitionsprogram giver mulighed for initiativer, som ellers ikke ville foreligge, men jeg har lært af dette, at det har den svagheit, at en del af beslutningsprocessen, der i henhold til de forskellige forfatninger ligger i de forskellige parlamenter, delvis flyttes over i mere snævre udvalg og fora og mindsker chancerne for bredere vedtagelse, i kraft af at oppositionen også har medansvar for udviklingen. Mine erfaringer tilskynder mig at anbefale oppositionen at modtage statsministerens tilbud om at være med og hellere renoncere på muligheden for stemmemæssige gevinster af de taktiske muligheder, der ligger i at optræde som unødvendig markant modstander.

Statsministeren omtaler ganske kort nogle alvorlige færøske vanskeligheder og tilsiger samarbejdsvilje om deres løsning. Det takker vi for fra færøsk side. Samtidig antyder statsministeren, at regeringen fortsat vil anerkende den ansvarsfordeling mellem Danmark og Færøerne, der er aftalt i hjemmestyreordningen. Dette er jeg glad for, og jeg vil bestræbe mig på, at bedreviddende forsøg på at spille en storebrorrolle og dermed indføre nye betingelser i samarbejdet ikke vinder indpas i rigsfællesskabet.

De aktuelle krisetilstande i den færøske finansverden gør det i denne sammenhæng vanskeligt at styre imellem skærene for at undgå en svækkelse af færingernes eget ansvar og kompetence. Derfor er det dobbelt vigtigt, at løsningerne bearbejdes mest muligt for at undgå sådanne forrykkelser og indskrænkninger i suveræniteten, som nødvendig psykologisk indsigt og faktisk viden kunne hindre.

Karakteren af behovet for kapitaltilskud til de færøske banker bragte os imidlertid i tidnød, hvilket jeg personlig mener kunne være undgået, og derved fik vi en løsning, der nok var gunstig for banken, men samtidig havde mange skadelige konsekvenser vis-a-vis långivere i det øvrige udland, således at en del af gevinsten blev tabt i svinget.